מתני' *מצות חליצה בא הוא ויבמתו לבית דין והן משיאין לו עצה ההוגנת לו שנאמר °וקראו לו זקני עירו ודברו אליו והיא אומרת מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי והוא אומר לא חפצתי לקחתה ובלשון הקדש היו אומרים ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וירקה בפניו רוק הנראה לדיינים וענתה ואמרה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו עד כאן היו מקרין וכשהקרא רבי הורקנוס תחת האלה בכפר עיטם וגמר את כל הפרשה הוחזקו להיות גומרין כל הפרשה ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל מצוה בדיינין ולא מצוה בתלמידים רבי יהודה אומר מצוה על כל העומדים שם לומר חלוץ הנעל: **גמ'** *אמר רב יהודה מצות חליצה קוראה וקורא וחולצת ורוקקה וקוראה מאי קמשמע לן מתני' היא הא קמשמע לן מצוה הכי ואי אפיך לית לן בה תניא נמי הכי *בין שהקדים חליצה לרקיקה ובין שהקדים רקיקה לחליצה מה שעשה עשוי אמר אביי האי מאן דמקרי גט חליצה לא ליקרי לדידה לא לחודיה ואבה יבמי לחודיה דמשמע אבה יבמי אלא לא אבה יבמי ולא ליקרי לדידיה לא לחודיה חפצתי לחודיה דמשמע חפצתי לקחתה אלא לא חפצתי לקחתה רבא אמר (א) *אפסוקי מילתא היא *ואפסוקי מילתא לית לן בה רב אשי אשכחיה לרב כהנא דקמצטער ומקרי לה לא אבה יבמי אמר ליה לא סבר ליה מר להא דרבא אמר ליה מודה רבא בלא אבה יבמי [א] אמר אביי האי מאן דכתב גיטא דחליצתא ליכתוב הכי אקרינוה לדידה מן מאן יבמי עד אבה יבמי ואקרינוהו לדידיה מן לא עד לקחתה ואקרינוה לדידה מן ככה ועד חלוץ הנעל מר זוטרא משרטט וכתיב לכולא פרשה מתקיף לה °מר בר אידי והא לא ניתן ליכתב °והלכתא כוותיה דמר זוטרא אמר אביי רקקה וקלטתו הרוח לא עשתה ולא כלום מאי טעמא וירקה בפניו בעינן הלכך הוא ארוך והיא גוצה קלטתהו הרוח איכא בפניו היא ארוכה והוא גוץ בעינן עד דמטי להדי אפיה והדר אזיל אמר רבא אכלה תומא ורקתה אכלה גרגישתא ורקתה לא עשתה ולא כלום מאי טעמא וירקה מעצמה בעינן וליכא *ואמר רבא צריכי דייני למיחזי רוקא כי נפיק מפומא דיבמה דכתיב לעיני הזקנים וירקה: ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל מצוה בדיינין ולא בתלמידים: תניא *א"ר יהודה *פעם אחת היינו יושבים לפני רבי טרפון ובאתה יבמה לחלוץ ואמר לנו ענו כולכם חלוץ הנעל חלוץ הנעל:

הדרן עלך מצות חליצה

מתני' עלה סוסגוס לו. כלך אצל שכמותך ואל תכניס קטטה לתוך ביתך: **בלשון הקדש היו אומרים.** במסכת סוטה (דף לב.) נפקא לן מקראי בפ' אלו נאמרין: **בכפר עיטם.** בתלמידים היושבים שם לפני רבן בשעת החליצה: **גמ' קוראה.** מאן יבמי (דברים כה): **וקורא.** לא חפצתי לקחתה (שם): **חולצת ורוקקת וקוראה.** ככה יעשה לאיש (שם): **דמקרי גט חליצה.** המקרא את האשה בשעת חליצתה: **מודה רבא בלא אבה יבמי.** דבעינן שלא יפסיק דאי מפסיק משמע דהאי לא ארישא קאי דאמרה מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא כלומר לא מאן אלא אבה יבמי אבל בלא חפצתי לקחתה שהיא פתיחת קריאתו ליכא למימר הכי לא לעיל קאי ואי מפסיק לית לן בה: **ממאן עד יבמי.** ומפני שהגט אינו משורטט לא בעי למיכתב כוליה פסוק דקי"ל (גיטין דף ו:) אין כותבין ד' תיבות בלא שרטוט: **משרטט.** גט חליצה וכתב לכולא פרשתא אקרינוה לדידה מאן יבמי וגו' וכן כולם וקיימא לן שלש תיבות של מקרא כותבין בלא שרטוט ד' אין כותבין בפ' קמא דגיטין (דף ו:): **והא לא נתנו ליכתב.** פרשה בפני עצמה במסכת גיטין בפרק הניזקין (דף ס.) דקתני אין כותבין מגילה לתינוק להתלמד בה: **והלכתא כמר זוטרא.** דכותבין דלא דמי לכותב מגילה לתינוק להתלמד בה דהתם אדעתה דפרשתא כתיב ליה דתיהוי כמגילה קטנה וקים לן (שם) תורה חתומה ניתנה אבל האי כפירת דברים הוא ולאו בקדושתיה הוא הלכך הלכתא כמר זוטרא דבמקום מצוה שרי: **וקלטתו הרוח.** לרוק והעבירו שלא בא לפני היבם: **איכא בפניו.** כיון שיצא מפיה היה בפניו: **לסדי אפיה.** לנגד פניו שיראהו למול פניו קודם שיקלטהו הרוח: **תומא.** שומים: **גרגישתא.** ארזיל"א במעבה האדמה (מלכים א ז) מתרגמינן בגרגישתא דארעא:

הדרן עלך מצות חליצה

רבא אמר אפסוקי מילתא לית לן בה. וא"ת דאמר רבה בפרק לולב הגזול (סוכה לח: ושם) לא לימא איניש ברוך הבא והדר **בשם ה'** רב ספרא אמר אפסוקי מילתא היא ולית לן בה ויש לומר דקבלה מרב ספרא או שמא יש לחלק:

מודה רבא בלא אבה יבמי. לא אבה כתיב בספרים מדויקים וכן מוכח במסורה לא אבה ג' דסמיכי לא אבה ה' השחיתך (דברים י) לא אבה יבמי (שם כה) ישראל לא אבה לי (תהלים פא) ויש שנים ריש פסוק במשנה תורה ולא אבה סיחון (דברים ב) ולא אבה ה' לשמוע אל בלעם (שם כג) ויש עוד פסוקים דלא שייכי לאותו מסורת ולא אבה נושא כליו דשאול (שמואל א לא) וגם אל מלך מואב שלח ולא אבה דיפתח (שופטים יא):

עד דמטי להדי אפיה והדר אזיל. והא דאמר בהחולץ (לעיל לט: ושם) ורקת קדמנא רוקא בבי דינא דמיתחזי על ארעא ובכל ספרים איתיה וכן בסנהדרין בירושלמי שמא למצוה מן המובחר הוא דבעינן הכי. [ועי' לעיל לט: תוס' ד"ה דמתחזיא]:

הדרן עלך מצות חליצה

עין משפט
נר מצוה

פט א מיי' פ"ד מהלכות יבום הלכה א סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סימן קסו סעיף א:

צ ב מיי' שם הלכה ט וסמג שם טוש"ע שם סימן קסט סעיף כט ובסדר חליצה סעיף מא ובפירוש סדר חליצה סעיף סב:

צא ג מיי' שם טוש"ע שם בהלכות חליצה ובסדר חליצה סעי' מט ובפירוש סדר חליצה שם:

צב ד מיי' שם הלכה ח טוש"ע בהלכות חליצה שם ובסדר חליצה סעיף מח ובפירוש סדר חליצה סעיף סו:

צג ה מיי' שם הלכה כג טוש"ע שם בהל' חליצה סעיף לא ובסדר חליצה סעיף נג ובפירוש סדר חליצה סעיף עו:

צד ו מיי' שם הלכה ח טוש"ע בהלכות חליצה סעיף מב ובסדר חליצה סעיף נה ובפירוש סדר חליצה סעיף פ:

צה ז מיי' שם הלכה ט טוש"ע שם בהלכות חליצה סעיף מג ובפירוש סדר חליצה סעיף סח:

צו ח מיי' שם הל' ד טוש"ע שם בהלכות חליצה סעיף כט ובסדר חליצה סעיף מז מח ובפירוש סדר חליצה סעיף סו:

צז ט מיי' שם הל' כט טוש"ע שם בהלכות חליצה סעיף נו ובפירוש סדר חליצה סעיף פג בהג"ה:

[גירסת הערוך בערך סק אפוקי וכו' וכן תוספות בסוכה לח:ד"ה אמר רבא וכו' הפתיחן סוגיא דרבא אפוקי מילתא לית לן בה וכן נכון להיות]:

צח י מיי' שם הל' כ"ג טוש"ע שם בהל' חליצה סעיף לט ובפירוש סדר חליצה סעיף עו:

צט כ מיי' שם הלכה כב טוש"ע בהלכות חליצה סעיף מח:

* * *

תוס' חד מקמאי
מכירין לפיכך כותבין גם חליצה וגם מיאון אעפ"י שאין מכירין חיישינן לב"ד טועין ובהלכות (ס')[הרי"ף]ז"ל מוחלפת הגירסא: אמר רבא אכלה תומא וירקה לאו כלום היא מ"מ וירקה מעצמה בעינן. פי' לאו כלום וכאילו לא רקקה כלל וצריכה [רקיקה] פעם אחרת מעצמה. מיהו אם לא רקקה קי"ל דרקיקה לא מעכבת:

מסורת הש"ס

תורה אור

דברים כה

סנהדרין מט:

סנהדרין מט:

[שם ולעיל קס.]

סוכה לח. ע"ש

לעיל קה:

[תוס' סי"ב] *לעיל קה: קדושין יד:

* * *

הגהות הב"ח
(א) גמ' רבא אמר אפסוקי מילתא וכו' לית לן בה) תא"מ וכ"כ גירסי' אלפסי והרא"ש אפסוקי מילתא היא ואפסוקי מילתא לית לן בה:

* * *

הגהות הגר"א
[א] גמ' בלא אבה יבמי. נ"ב וכצ' זיכא דאמר ר"ז כל שראוי לבילה כו'. כ"ה גירסת רי"ף ורמב"ם (ועי' כא"מ ותשב"א וכ"י):

* * *

גליון הש"ס
גמ' מתקיף לה מר בר רב אידי. גירסת הרי"ף והרא"ש מר בר רב אשי: